

Delårsrapport aug 2023

Utbildningsnämnden

Delårsrapport aug 2023

Innehållsförteckning

1 Nämndens ansvar och uppdrag	1
2 Sammanfattning.....	2
3 Händelser av väsentlig betydelse.....	2
4 Målprognos.....	3
5 Personal	7
6 Ekonomi	8
6.1 Driftredovisning.....	8
6.2 Kostnader fördelade på kostnadsslag	9
6.3 Verksamhetens nettokostnader.....	10
6.4 Alla prognoser	13
6.5 Volymer	14
7 Investeringar	14
8 Risker	15

1 Nämndens ansvar och uppdrag

Utbildningsnämnden har två olika ansvarsroller att hantera. Utbildningsnämnden uppbär ett hemkommunansvar, vilket primärt handlar om att organisera och tillhandahålla olika tjänster och uppdrag för samtliga barn och elever som är folkbokförda i Danderyds kommun.

Detta ansvar innefattar bland annat:

- resursfördelning genom barn- och elevpeng till verksamheter inom utbildningssystemet,
- tillhandahållande av system för val av utbildningsplats,
- bidrag för skolskjuts och särskilt stöd,
- myndighetsutövning i enlighet med skollagen gällande skolplikt (grundskola) och kommunalt aktivitetsansvar (gymnasieskola),
- godkännande och tillsyn av fristående förskolor i Danderyd,
- kvalitetsuppföljning.

Utbildningsnämnden är även ansvarig nämnd för den kommunala verksamheten med drift och huvudmannauppgifter inom förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola samt elevhälsa i kommunal regi.

Utöver kommunala styrdokument måste utbildningsnämnden, och dess verksamheter, förhålla sig till en rad statliga styrdokument. Exempel på dessa är bland annat skollagen, läroplanerna för de olika skolformerna, barnkonventionen, förvaltningslagen, offentlighets- och sekretesslagen et cetera.

2 Sammanfattning

Trots de senaste årens ekonomiska utmaningar fortsätter utbildningsverksamheterna i Danderyds kommun tillhöra toppskiktet när det gäller resultat och kvalitet. Detta bekräftas i såväl interna som externa mätningar och granskningar. Elevernas betyg respektive meritvärde är till exempel de högsta eller bland de högsta i landet. Trots den höga måluppfyllelsen finns det utrymme för förbättringar inom vissa målområden.

För år 2023 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 6,9 miljoner kronor vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Utbildningsnämndens hemkommunansvar prognostiserar en positiv avvikelse på 12,0 miljoner kronor för helåret. Framsta anledning är färre, i Danderyd folkbokförda, barn och elever än budgeterat. Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi prognostiserar en negativ avvikelse på 5,1 miljoner kronor, främst till följd av för låga intäkter inom grundskolorna. Förskolorna i egen regi samt Danderyds gymnasium prognostiserar en ekonomi i balans.

Som huvudman för förskolor och skolor i egen regi fortsätter utbildningsnämnden med planerade åtgärder för att komma till rätta med det prognostiserade underskottet.

3 Händelser av väsentlig betydelse

- Under 2023 har kommunens elevantal fortsatt att sjunka, i enlighet med tidigare år. Utmaningarna för skolorna är att elevantalet blir för lågt vilket skapar svårigheter för dem att genomföra verksamheten med en budget i balans. 2023 har därför fokus för utbildningsnämnden varit att utreda olika möjligheter för att få skolornas ekonomi i balans. Bland annat har en skolutredning initierats för att se över skolornas och förskolornas lokaler för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna. En ny hyresmodell håller också på att arbetas fram inom kommunen. Utöver det utreds en organisatorisk förändring av skolornas idrottshallar i syfte att skolorna endast ska behöva betala för faktiskt nyttjande av idrottshallarna.
- Den fristående förskolan på Tranholmen, Tranbärs förskola, valde i februari, efter att dåvarande tillfälliga bygglov för den så kallade Prämen gick ut, att omlokalisera verksamheten till lokaler på Kornvägen (Stocksund). I september fattade huvudmannen,

Tranbärs omsorg AB, beslut om att lägga ned verksamheten och därmed avveckla Tranbärs förskola.

- I april brann Enebo förskola ned till grunden. Till en början omlokaliserade enheten verksamheten till Prästkragens lokaler. Den 31 juli valde dock huvudmannen att avveckla hela verksamheten. Samtliga barn erbjöds plats på andra förskolor.
- I juni fattade utbildningsnämnden beslut om att återkalla godkännandet för Skattkistan (huvudman: S2H). Beslutet fattades på grund av missförhållanden som på ett allvarligt sätt rubbade förutsättningarna för verksamheten att fortsätta. Utbildningsnämnden fattade även beslut om föreliggande vid vite för enheterna Charlottenbergs förskola och Prästkragens förskola. Både enheterna har S2H som huvudman.

4 Målprognos

4.1 Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.

4.1.1 Utbildningsnämnden genomför tillsyn av fristående förskolor, utövar insyn i fristående grundskolor samt genomför kvalitetsdialoger med alla huvudmän med verksamhet i Danderyds kommun

Bedömning

 Målet är uppfyllt

Kommentar: Utbildningsnämnden har genomfört tillsyn av fristående förskolor helt i enlighet med plan. Planen anger att utbildningsnämnden ska genomföra tillsyn på samtliga fristående förskolor (i skrivande stund 20 förskolor) under en treårsperiod. Detta innebär att minst sju förskolor ska få tillsynsbesök varje kalenderår/läsår. Under våren har följande enheter (huvudman inom parentes) fått genomgå ordinarie tillsynsbesök:

- Enebybergs Montessoriförskola (Enebybergs Montessoriförskola AB)
- Enebydungen (Enebydungen AB)
- Nora Familjedaghem (Ann Sofi Lunde, enskild firma)

- Familjedaghemmet Enbusken (Susanne Åkesson, enskild firma)

För höstterminen 2023 kommer en regelbunden tillsyn genomföras för följande enheter:

- Vill Solvi (Förskolan Villa Solvi AB)
- Montessoriförskolan Svalan Danderyd (Svalans Montessoriförskola i Danderyd & Djursholm AB)
- Montessoriförskolan Svalan Djursholm (Svalans Montessoriförskola i Danderyd & Djursholm AB)
- Montessoriförskolan Svalan Rindavägen (Svalans Montessoriförskola i Danderyd & Djursholm AB)

Kvalitetsdialoger med fristående förskolor genomförs under höstterminen 2023. Förvaltningsföreträdare kommer informera om exempelvis statsbidrag, regler och riktlinjer samt organisatoriska förändringar. Enhetsföreträdarna kommer också möjlighet att lyfta aktuella och för dem angelägna ämnen.

4.1.2 Utbildningsnämnden har god insyn i vuxenutbildningen

Bedömning

◆ Målet är delvis uppfyllt

Kommentar: Under året har KCNO försett Danderyds kommun med en kvalitetsrapport som innehåller kommunspecifika uppgifter om en mängd olika datapunkter, till exempel antal studerande, ålder, kön, studenters upplevda nöjdhet, kunskapsresultat med mera. Det som behöver utvecklas framgent för att ge utbildningsnämnden en ännu bättre insyn i vuxenutbildningen är att den statistik som KCNO levererar måste kvalitetssäkras och valideras. I nuläget råder vissa oklarheter gällande definitioner och urval i det statistiska underlaget.

4.2 Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.

Kommentar: Utbildningsnämnden har inga mål inom det specifika strategiområdet.

4.3 Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds

kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

Kommentar: Utbildningsnämnden har inga mål inom det specifika strategiområdet.

4.4 Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

4.4.1 Utbildningsnämnden har transparenta och hållbara modeller för ersättningsystem till verksamheterna

Bedömning

 Målet är uppfyllt

Kommentar

Efter tidigare års skolpengsutredning och en reviderad resursfördelningsmodell har utbildningsnämnden en transparent och hållbar modell för ersättning till förskolorna och skolorna. För 2023 åtog sig utbildningsnämnden att implementera förskolans nya resursfördelningsmodell, en modell som föregicks av en utredning som genomfördes föregående år. Utredningen omfattade en genomlysning av dåvarande modell, dess beräkningsgrunder och förslag på justeringar i modellens konstruktion.

Vidare genomförs under höstterminen en utredning med avseende på resursskolor. Utredningen innefattar en kartläggning av målgruppen elever som finns inom kommunala resursklasser och de som går på verksamheter utanför kommunens gränser. Kartläggningen görs utifrån individens behov men också utifrån den finansiering som idag finns. Utredningen, som beräknas bli klar under hösten 2023, kommer lägga fram förslag på ny ersättningsmodell för verksamheterna.

4.4.2 Utbildningsnämnden har plan för att optimera kapacitet och utbud av utbildningsverksamhet

Bedömning

 Målet är delvis uppfyllt

Kommentar

Av Lokalbehovsanalysen som antogs i Utbildningsnämnden år 2022 så framgick att det finns ett överskott av skolplatser i kommunen. Kommunstyrelsen gav därför i uppdrag 2023-02-06 (KS 2022/0503) att utreda åtgärder för kommunala skolverksamheter inom Djursholm, Stocksund och västra Danderyd med anledning av nuvarande

kapacitetsöverskott och framtida elevutveckling. En återrapportering (KS 2022/0503) av nulägesbild antogs av kommunstyrelsen i juni men skolutredningen kommer fortsätta under hösten 2023.

4.4.3 I Danderyd bedriver alla kommunala verksamheter en kostnadseffektiv verksamhet (egenregi)

Bedömning

■ Målet är ej uppfyllt

Kommentar

Löpande besparingar och effektiviseringar har gjorts inom egenregin under året, trots det håller ett antal enheter inte budget i aktuell prognos per 31 augusti. Det förväntade underskottet är koncentrerat till grundskolan där ett antal enheter prognostiserar ett underskott. Gymnasiet prognostiserar en budget i balans. Förskolan som helhet prognostiserar en budget i balans trots att någon enstaka förskola ser ut att gå med underskott. Då prognosen görs strax efter läsårets start kan det ske eventuella förändringar i elev- och personalantal som ännu ej är helt kända, vilket medför en osäkerhet i prognosen. Huruvida alla verksamheter i egen regi bedriver en kostnadseffektiv verksamhet är inte helt lätt att avgöra då även enheter som uppvisar ett underskott kan bedrivas kostnadseffektivt utifrån givna förutsättningar som elevantal och överkapacitet.

4.5 Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuder goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Kommentar: Utbildningsnämnden har inga mål inom det specifika strategiområdet.

5 Personal

Tabellen nedan visar antal personer och antal årsarbetare per augusti jämfört med föregående år

		Antal personer	Antal årsarbetare	Antal årsarbetare 2022	Förändring
Månadsavlönade	Tills vidare	809	763,57	748,0	15,6
Månadsavlönade	Visstid	96	70,51	80,3	-9,8
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	895	834,08	828,2	5,8
Timavlönade	Visstid	26	0,00	0,0	0,0
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer	26	0,00	0,0	0,0
Övriga anställningsgrupper	Visstid	9	0,00	0,0	0,0
Övriga anställningsgrupper	Samtliga Anställningsformer	9	0,00	0,0	0,0

Fotnot: Siffrorna som anges i kolumnerna för 2023 är preliminära och kan komma att justeras något med anledning av viss fördröjning av rapportering.

Med årsarbetare menas i detta fall summan av månadsavlönade medarbetares sysselsättningsgrad enligt avtal omräknat till heltider. Detta innebär exempelvis att en föräldraledig medarbetare och dess vikarie räknas som två årsarbetare trots att endast en av dem är på plats och arbetar. Det finns därför en viss grad av felmarginal att beakta i siffrorna.

Central förvaltning har 28 årsarbetare per 31 augusti 2023, vilket är en ökning med en årsarbetare jämfört med föregående år. Under året har en elevhälsochef och två skolpsykologer anställts. Förvaltningens administrativa chef har slutat under året och temporärt ersatts med en tillförordnad administrativ chef på konsultbasis. Övriga förändringar av tjänster står för en minskning av en årsarbetare.

Förskolorna i egen regi har 165 årsarbetare per 31 augusti 2023, vilket är tre årsarbetare fler än föregående år.

Skolorna i egen regi har 628 årsarbetare per 31 augusti 2023, vilket är en ökning med två årsarbetare jämfört med föregående år. I grundskolan har antalet årsarbetare minskat något medan antalet årsarbetare på gymnasiet har ökat. Detta är ett resultat av färre elever och klasser på grundskolan samt förvaltningens handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Gymnasiet har ökat antalet elever därav ett ökat antal årsarbetare.

Övrig verksamhet egen regi har 14 årsarbetare per 31 augusti 2023, vilket är i linje med föregående år.

Sjukfrånvaron för utbildningsnämndens verksamheter ligger 2023 på 5 procent, vilket är lägre än föregående år då motsvarande siffra var 6 procent. Inom förskolan har sjukfrånvaron varit något högre än i övriga verksamheter.

Personalomsättning egen begäran ligger på 6 procent, vilket är lägre än föregående år då siffran var 8 procent. Inom förskolan har personalomsättningen varit lägre än i övriga verksamheter.

6 Ekonomi

6.1 Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter, kostnader och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år. Intäkter och kostnader inkluderar även interna transaktioner, främst i form av utbetald peng mellan utbildningsnämndens hemkommunansvar och förskolor/skolor i egen regi.

Mnkr	Utfall Aug 2023	Budget Aug 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2022
Intäkter	525,6	524,8	790,8	786,1	4,7	1%	784,3
Kostnader	-1 162,1	-1 165,7	-1 740,1	-1 742,4	2,3	0%	-1 699,1
Nettokostnader	-636,5	-640,8	-949,3	-956,2	6,9	1%	-914,7

För år 2023 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 6,9 miljoner kronor vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Utbildningsnämndens hemkommunansvar prognostiserar en positiv avvikelse på 12,0 miljoner kronor för helåret. Främsta anledning är färre, i Danderyd folkbokförda, barn och elever än budgeterat. Antalet barn inom förskolan är högre än budgeterat medan antalet barn inom grundskolan är avsevärt lägre än budgeterat. Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi prognostiserar en negativ avvikelse på 5,1 miljoner kronor, främst till följd av för låga intäkter inom grundskolorna. Förskolorna i egen regi samt Danderyds gymnasium prognostiserar en ekonomi i balans.

Utbildningsnämndens budgeterade intäkter för 2023 uppgår till 786,1 miljoner kronor. Helårsprognosen för intäkterna uppgår till 790,8 miljoner kronor vilket är 4,7 miljoner kronor (1 procent) högre än budget. Utbildningsnämndens hemkommunansvar prognostiserar 13,3 miljoner kronor högre intäkter än budgeterat, till följd av statsbidrag som ej var beslutade vid budgetering, högre avgifter för förskola och fritidshem samt högre momsbidrag. Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi prognostiserar 8,6 miljoner kronor lägre intäkter än budgeterat, främsta anledning är för få elever i grundskolorna. Förskolorna och central förvaltning egen regi förväntas nå högre intäkter än budgeterat för helåret.

Utbildningsnämndens budgeterade kostnader för 2023 uppgår till 1 742,4 miljoner kronor. Helårsprognosen för kostnaderna uppgår till 1 740,1 miljoner kronor vilket är 2,3 miljoner

kronor (mindre än 1 procent) lägre än budget. Avvikelsen beror främst på lägre kostnader inom central förvaltning egen regi. Hemkommunens kostnader är trots färre elever högre än budget, då erhållna statsbidrag även skapar motsvarande ökning på kostnadssidan.

Utfallet för utbildningsnämnden avviker positivt med 4,3 miljoner kronor per augusti jämfört med budget. Den positiva avvikelsen beror främst på ett överskott inom volym till följd av färre elever än budgeterat, vilket medför lägre kostnader för utbetald peng för hemkommunen. Totalt avviker utbildningsnämndens hemkommun positivt mot budget med 16,5 miljoner kronor i delåret. De färre eleverna innebär följaktligen lägre intäkter för verksamheterna i egen regi, som redovisar ett underskott på 12,1 miljoner kronor i delåret.

6.2 Kostnader fördelade på kostnadsslag

Tabellen visar utfall, prognos och budget för nämnden fördelat på kostnadsslag.

Nämnd (mnkr)	Utfall augusti	Budget augusti	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2022
Anslag	-17,0	-20,1	-30,2	-30,2	0,0	0%	-24,1
Volym	-608,2	-621,5	-914,0	-926,0	12,0	1%	-884,4
Egen regi	-11,3	0,8	-5,1	0,0	-5,1	-	-6,2
Nettokostnader	-636,5	-640,8	-949,3	-956,2	6,9	1%	-914,7

Anslag

Kostnadsslaget anslag avser främst kostnader för nämnd och förvaltning, övrig verksamhet samt utvecklingsinsatser i förskola och skola. För år 2023 prognostiseras en ekonomi i balans.

Volym

Kostnadsslaget volym avser främst utbetald peng för förskola, grundskola (inklusive fritidshem) och gymnasium samt kostnader för anpassad skola och vuxenutbildning. För år 2023 prognostiseras ett överskott på 12,0 miljoner kronor för volym. Den nya befolkningsprognosen från mars 2023 har analyserats tillsammans med det faktiska utfallet för årets första åtta månader. Vissa verksamheter har fler barn och elever än budgeterat, medan andra verksamheter har färre. De största avvikelserna är inom förskola som prognostiserar 43 fler barn samt inom grundskola som prognostiserar 163 färre barn i genomsnitt under 2023.

Egen regi

Kostnadsslaget egen regi avser de förskolor, skolor och övrig verksamhet som bedrivs av Danderyds kommun samt central förvaltning egen regi. För 2023 prognostiseras ett underskott på 5,1 miljoner kronor, varav 13,1 miljoner kronor avser underskott för grundskolorna i egen regi. Central förvaltning egen regi har ett prognostiserat överskott på 8,0 miljoner kronor som avser ännu ej fördelade medel (centralt insamlade medel för gemensamma kostnader och oförutsedda utgifter).

Förskolorna i egen regi, Danderyds gymnasium samt övrig verksamhet prognostiserar en ekonomi i balans.

6.3 Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar fördelningen av nämndens nettokostnader per verksamhet och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år.

Ansvar (mnkr)	Utfall Aug 2023	Budget Aug 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2022
Nämnd och förvaltning	-14,9	-16,6	-24,8	-24,8	0,0	0%	-20,2
Förskola	-124,7	-124,6	-187,2	-184,7	-2,5	1%	-177,0
Grundskola	-349,6	-360,2	-523,2	-535,2	12,0	2%	-513,2
Gymnasium	-112,2	-113,3	-171,7	-171,2	-0,5	0%	-162,2
Kommunal vuxenutbildning	-5,8	-5,5	-8,2	-8,2	0,0	0%	-6,9
Anpassad skola	-16,1	-18,9	-25,3	-28,3	3,0	11%	-25,3
Övrig verksamhet	-1,8	-2,6	-3,8	-3,8	0,0	0%	-3,7
Summa UN hemkommunansvar	-625,2	-641,7	-944,2	-956,2	12,0	1%	-908,5
Central förvaltning egen regi	5,0	0,0	8,0	0,0	8,0	-	0,0
Förskolor egen regi	0,4	1,1	0,0	0,0	0,0	-	1,5
Ungdom och skola egen regi	-16,9	-0,1	-13,1	0,0	-13,1	-	-7,8
Övrig verksamhet egen regi	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Summa UN egen regi	-11,3	0,8	-5,1	0,0	-5,1	-	-6,2
Summa Utbildningsnämnden	-636,5	-640,8	-949,3	-956,2	6,9	1%	-914,7

6.3.1 Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Nämnd och förvaltning

Nämnd och förvaltning prognostiserar en ekonomi i balans.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 1,7 miljoner kronor som främst beror på att alla kostnader inte uppstår i den takt som de är budgeterade.

Förskola

Förskola prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på 2,5 miljoner kronor vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på att antal förskolebarn är fler än budgeterat, i genomsnitt 43 fler barn, vilket beräknas öka kostnaderna med 6,5 miljoner kronor. Högre intäkter om 3,0 miljoner kronor och 1,0 miljoner kronor i lägre kostnader för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd reducerar underskottet till viss del.

Redovisat utfall per 31 augusti är i princip i linje med budget. Dock är såväl intäkter som kostnader 4,5 miljoner kronor högre än budget.

Grundskola

Grundskola prognostiserar en positiv avvikelse mot budget på 12,0 miljoner kronor vilket motsvarar 2 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på färre elever än budgeterat, i genomsnitt 163 färre barn, vilket beräknas minska kostnaderna med 11,0 miljoner kronor. Högre intäkter om 2,0 miljoner kronor bidrar också till överskottet. Kostnaderna för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd beräknas överstiga budget med 1,0 miljoner kronor. Kostnaderna för skolskjuts är osäkra i dagsläget på grund av nytt avtal och felaktiga fakturor, men bedömningen är att kostnaderna inte kommer överstiga budget.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 10,5 miljoner kronor för grundskola. Antal elever i grundskolan ha varit färre än budgeterat för perioden, vilket resulterat i 8,4 miljoner kronor i lägre kostnader för utbetald peng och andra volymrelaterade kostnader. 1,6 miljoner kronor i högre intäkter (avgifter för fritidshem och momsbidrag) samt 0,5 miljoner kronor lägre kostnad för strukturtillägg för nyanlända bidrar också till överskottet.

Gymnasium

Gymnasium prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på 0,5 miljoner kronor vilket motsvarar mindre än 1 procent av budgeterade nettokostnader. Kostnaderna för utbetald programpeng beräknas överstiga budget med 1,5 miljoner kronor till följd av fler elever än budgeterat under höstterminen. Underskottet reduceras till viss del av 1,0 miljoner kronor i lägre kostnader för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse på 1,1 miljoner kronor för gymnasium. Kostnaden för utbetald programpeng har varit i nivå med budget. Den positiva avvikelsen härrör från lägre kostnader än budgeterat för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd samt övriga volymrelaterade kostnader.

Kommunal vuxenutbildning

Kommunal vuxenutbildning prognostiserar en ekonomi i balans. Under året har beslut tagits om att erbjuda SFI till personer som flytt från Ukraina samt en höjning av ersättningen för SFI. Båda dessa beslut bedöms rymmas inom befintlig budget.

Redovisat utfall per 31 augusti är en negativ avvikelse mot budget på 0,3 miljoner kronor för den kommunala vuxenutbildningen. Avvikelsen beror på att vissa statsbidrag beslutas om och fördelas mellan samverkanskommunerna först i slutet av året.

Anpassad skola

Anpassad skola prognostiserar en positiv avvikelse mot budget på 3,0 miljoner kronor vilket motsvarar 11 procent av budgeterade nettokostnader. Flera utredningar pågår vilket kan leda till att elevantalet ökar under året. Kostnaden per elev är hög i den anpassade skolan och små volymförändringar kan få stor inverkan på prognosen framåt. Kostnaderna för skolskjuts är osäkra i dagsläget på grund av nytt avtal och felaktiga fakturor, men bedömningen är att kostnaderna inte kommer överstiga budget.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 2,8 miljoner kronor för anpassad skola. 1,8 miljoner kronor avser anpassad grundskola till följd av sex färre elever än budgeterat. 1,0 miljoner kronor avser anpassad gymnasieskola till följd av två färre elever än budgeterat.

Övrig verksamhet

Övrig verksamhet prognostiserar en ekonomi i balans.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 0,7 miljoner kronor och beror främst på att alla kostnader inte uppstår i den takt som de är budgeterade.

6.3.2 Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Central förvaltning egen regi

Central förvaltning egen regi prognostiserar en positiv avvikelse på 8,0 miljoner kronor. Centralt insamlade medel för gemensamma kostnader och oförutsedda utgifter har inte behövts användas i samma utsträckning som tidigare år och kommer återföras till verksamheterna i egen regi vid årets slut.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 5,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror på samma orsak som ovan.

Förskolor egen regi

Förskolor egen regi prognostiserar en ekonomi i balans.

Redovisat utfall per 31 augusti är en negativ avvikelse mot budget på 0,7 miljoner kronor som främst beror på ökade personalkostnader samt oförutsedda kostnader i samband med att man erbjudit sommarförskola. Förskolan har även tagit emot barn från fristående verksamhet till följd av brand, där andelen barn i åldrarna 3-5 år varit hög. Att koncentrationen av äldre barn i verksamheterna har ökat medför lägre intäkter då ersättningsnivån för dem är lägre.

Ungdom och skola egen regi

Ungdom och skola egen regi prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på 13,1 miljoner kronor för 2023. Det är enstaka skolor som prognostiserar ett underskott, vilket till stor del förklaras av att utbudet av platser på skolorna är för stort i förhållande till antalet faktiska elever. Samtliga skolor arbetar aktivt med ekonomin för att få en budget i balans. På uppdrag av kommunstyrelsen genomförs en skolutredning med ett syfte att minska överkapaciteten på skolplatser.

Redovisat utfall per 31 augusti är en negativ avvikelse mot budget på 16,8 miljoner kronor. Den negativa avvikelsen härrör främst från de enheter som redan vid budgetarbetet konstaterades ha svårt att upprätthålla en budget i balans. Utlovad hyressänkning på 5,0 miljoner kronor till Enebybergs skola och Danderyds gymnasium är inte bokförd och belastar utfallet med 3,3 miljoner kronor jämfört med budget.

Övrig verksamhet egen regi

Övrig verksamhet egen regi prognostiserar en ekonomi i balans.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 0,4 miljoner kronor och beror främst på tillfälligt lägre kostnader hos enheten för flerspråkighet.

6.4 Alla prognoser

Sammanställningen nedan visar nämndens budget och prognos per verksamhet vid respektive prognostillfälle.

Ansvar (mnkr)	Budget helår 2023	Prognos 1 Helår 2023	Prognos 2 Helår 2023	Prognos 3 Helår 2023
Nämnd och förvaltning	-24,8	-24,8	-24,8	-24,8
Förskola	-184,7	-184,7	-189,4	-187,2
Grundskola	-535,2	-535,2	-529,0	-523,2
Gymnasium	-171,2	-171,2	-172,2	-171,7
Kommunal vuxenutbildning	-8,2	-8,2	-8,2	-8,2
Anpassad skola	-28,3	-28,3	-27,3	-25,3
Övrig verksamhet	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Summa UN hemkommunansvar	-956,2	-956,2	-954,7	-944,2
Central förvaltning egen regi	0,0	0,0	0,0	8,0
Förskolor egen regi	0,0	0,0	-0,5	0,0
Ungdom och skola egen regi	0,0	-12,3	-12,6	-13,1
Övrig verksamhet egen regi	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa UN egen regi	0,0	-12,3	-13,0	-5,1
Summa Utbildningsnämnden	-956,2	-968,5	-967,7	-949,3

Utbildningsnämndens hemkommunansvar har ökat den positiva avvikelsen mot budget med 10,5 miljoner kronor sedan föregående prognos. Största förändringen är inom grundskola där antalet elever under hela året understiger såväl budget som befolkningsprognos. Inom förskola har den tidigare negativa prognosen dämpats av högre intäkter än förväntat. Även prognosen för anpassad skola har gått i positiv riktning till följd av färre elever än budgeterat.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi har på totalen minskat den prognostiserade negativa avvikelsen med 7,9 miljoner kronor sedan föregående prognos. Centralt insamlade

medel för gemensamma kostnader och oförutsedda utgifter har inte behövts användas i samma utsträckning som tidigare år vilket har bidragit till den positiva utvecklingen av prognosen.

6.5 Volymer

Nettokostnad för volymer (mnkr)	Utfall aug	Budget aug	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2022
Förskola	-124,7	-124,0	-186,2	-183,7	-2,5	1%	-177,0
Grundskola	-349,4	-359,9	-522,8	-534,7	12,0	2%	-513,1
Gymnasium	-112,2	-113,3	-171,7	-171,2	-0,5	0%	-162,2
Kommunal vuxenutbildning	-5,8	-5,5	-8,2	-8,2	0,0	0%	-6,9
Anpassad skola	-16,1	-18,9	-25,3	-28,3	3,0	11%	-25,3
Nettokostnader	-608,2	-621,5	-914,0	-926,0	12,0	1%	-884,4

Antal (stycken)	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2022
Förskola	1 551	1 508	43	3%	1 532
Grundskola	4 661	4 824	-163	3%	4 908
Gymnasium	1 743	1 734	9	1%	1 680
Anpassad skola	38	45	-7	16%	41
Summa antal	7 993	8 111	-118	1%	8 161

7 Investeringar

Årets prognostiserade investeringsutfall uppgår till 2,0 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 1,0 miljon kronor. Avvikelsen beror främst på att både förskolor och skolor arbetar aktivt med att minska sina kostnader, vilket även innebär att vara restriktiva med inköp av inventarier.

Projekt	Utfall Aug 2023	Budget Aug 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse Budget - Prognos	Avvikelse mot budget helår %
Investeringar egen regi	0,8	2,0	2,0	3,0	-1,0	33%
Summa Alla projekt	0,8	2,0	2,0	3,0	-1,0	33%

8 Risker

Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Budgeten består till allra största del av kostnader för grundbelopp till förskola, skola, gymnasium, anpassad skola och vuxenutbildning. Det ekonomiska utfallet är kopplat till volym och därmed inte möjligt att påverka annat än via nivån på peng som redan är beslutad för 2023. Beräkningen av antal barn och elever i budget 2023 är baserad på befolkningsprognosen från april 2022. Budgeterade kostnader beräknas utifrån befolkningsprognosen samt vissa antaganden, exempelvis gällande andel som går på fritidshem och andel som går på respektive gymnasieprogram. I den här prognosen har hänsyn tagits till det faktiska utfallet för januari till augusti och sedan har antaganden gjorts om årets återstående månader. Riskerna består främst i avvikelser från förväntade volymer.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Under 2023 har den kommunala förskolan behövt hantera tillströmning av barn från fristående verksamhet på grund av branden på Enebo förskola. Det kommunala ansvaret medför att man behöver ha ett visst överskott av platser för att kunna erbjuda en förskoleplats vid oförutsägbara händelser. Detta har resulterat i att de kommunala verksamheterna i Enebyberg inte har haft möjlighet att ta emot det antal yngre barn som man planerat för, för att kunna uppnå en optimal sammansättning av barngrupper. Detta kommer påverka verksamheterna under en lång tid framöver då det uppstår en ojämn fördelning av yngre och äldre barn som kommer vara svårt att kompensera för över tid.

Grundskolan kommer inte att nå en budget i balans under 2023, dels på grund av en överkapacitet av skolplatser, dels på grund av den ökande inflationens påverkan på till exempel kostnader för mat och övriga inköp. En stor andel av grundskolorna har även mottagit färre elever än budgeterat inför höstterminen 2023. Det har resulterat i att man har fått ta emot en större andel elever från andra kommuner än budgeterat. En förutsättning för att få en ekonomi i balans är att klasserna fylls. En halvfull klass kräver undervisande lärare i samma omfattning, och till samma kostnad, som en fylld klass. Några av skolorna har små klasser och endast en parallell i vissa årskurser. Ett systematiskt arbete pågår för att utröna vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att öka intäkter och minska kostnader. Ytterligare beslut om förändringar är nödvändiga för att åstadkomma ett resultat i nivå med budget. Grundskolorna kommer ha svårt att få ihop sin ekonomi med färre klasser och ett minskat elevunderlag. Det blir en utmaning för skolorna att finansiera gemensamma kostnader som ledning och lokaler samtidigt som en effektiv personalplanering och schemaläggning ska hanteras.